

Motion till riksdagen 2007/08:U249

av **Hans Linde m.fl. (v)**

Situationen i Somalia

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i FN, EU och den internationella kontaktgruppen bör verka för att de etiopiska ockupationstrupperna lämnar Somalia.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i FN, EU och den internationella kontaktgruppen bör kräva att all utländsk militär inblandning i Somalia upphör.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i EU, FN och den internationella kontaktgruppen samt i andra internationella forum bör inleda ett långsiktigt arbete för att en freds- och försoningsprocess om Somalia påbörjas som både behandlar förhållandena i Somalia och förhållandet mellan Somalia och de grannstater som är inblandade i landets konflikt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör återta sitt erkännande av övergångsregimen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i FN, EU och den internationella kontaktgruppen samt i andra internationella forum bör verka för att det vapenembargo som proklamerats också förverkligas i praktiken.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges och Säpos agerande rörande de svenskar som arresterades i Somalia och fördes till Etiopien utreds.

2 Inledning

Somalia blev självständigt 1960, efter att de tidigare kolonierna Brittiska Somaliland och Italienska Somaliland slagits samman. Mohammad Siyad Barre styrde landet som diktator från 1969 fram till att han störtades 1991. Under slutet av Barres tid vid makten eskalerade våldet i Somalia. Efter att

Fel! Okänt namn på

Barre avsatts lyckades ingen gruppering att ta kontroll över hela landet. I stället bröts Somalia sönder, i de norra delarna bildades i realiteten de självstyrande utbrytarrepublikerna Somaliland och Puntland. I de södra delarna utbröt ett inbördeskrig som i varierande grad fortsatt fram till idag. I denna motion kommer inte frågan om Somaliland och Puntland att behandlas. Fokus sätts här på de södra delarna av landet – Somalia – där inbördeskriget rasar.

3 FN:s insatser

År 1992 skickades, efter beslut i FN:s säkerhetsråd, den fredsfrämjande insatsen Unosom I till landet, utan att lyckas. I december 1992 genomfördes den USA-ledda interventionen "Restore Hope", som 1993 efterträddes av Unosom II, som var ett försök att skapa en centralregering. I den sistnämnda insatsen ingick även Sverige. 1995 drog sig Unosom II ur Somalia. Sedan dess har vid en rad tillfällen försök gjorts att tillsätta övergångsregeringar. Alla dessa försök har misslyckats, mycket p.g.a. att arbetet inte varit förankrat bland befolkningen i Somalia.

4 Etiopisk ockupation

Hösten 2006 tog de s.k. islamiska domstolarna makten i södra Somalia och i huvudstaden Mogadishu. De hade på kort tid vuxit sig starka och vunnit ett brett folkligt stöd. Under sin tid vid makten lyckades de skapa ett lugn och en ordning som inte funnits sedan början av 1990-talet. Människor kunde röra sig fritt, sophämtningen började komma igång och i Mogadishu kunde flera oberoende radiostationer verka.

På julafton 2006 satte Etiopien och USA punkt för det relativa lugn som skapats i södra Somalia. Etiopiska trupper invaderade, med stöd av USA, landet. Snabbt kunde de etiopiska trupperna ockupera Mogadishu och de södra delarna av landet. USA genomförde omfattande bombningar, som i vanlig ordning skapade ett enormt mänskligt lidande bland civila somalier.

Den etiopiska regimen agerar utifrån sina regionala stormaktsambitioner och för att dölja övergreppen mot oppositionen i det egna landet. Man stöder den övergångsregering under Abdullahi Yussuf, som består av ett konglomerat av krigsherrar. Det är en artificiell konstruktion utan rötter i det somaliska samhället och dess inflytande på utvecklingen har varit negativt, eftersom den haft en ensidig militär och konfrontativ strategi, spelat ut olika klaner mot varandra och motverkat en freds- och försoningsprocess. Både Somalia och Etiopien har i decennier gjort anspråk på Ogadenprovinsen. Övergångsregeringens stöd från ärkefienden Etiopien visar tydligt på dess svaga förankring i Somalia.

Det är uppenbart att ingen varaktig fred kan skapas så länge de styrande i Somalia framstår som en etiopisk lydregim. En första förutsättning för fred är

Fel! Okänt namn på

att de etiopiska ockupationstrupperna lämnar landet. Sverige bör i FN och EU verka för att de etiopiska ockupationstrupperna lämnar Somalia. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 USA:s och Eritreas agerande

USA:s stöd till övergångsregeringen innebar också direkta militära ingripanden genom att man genomförde flygangrepp på somaliska byar under förvändning att man jagade islamistiska terrorister, och man dödade ett stort antal oskyldiga somalier.

Förutom den etiopiska och amerikanska inblandningen i Somalia har även Eritrea, som ärkefiende till Etiopien, blandat sig i Somalias angelägenheter och understött de islamiska domstolarna.

Det torde stå helt klart att USA:s, Etiopiens och Eritreas inblandning i Somalia endast förvärrat situationen för befolkningen i Somalia.

Sverige bör alltså i FN och EU kräva att all utländsk inblandning i Somalia upphör. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I stället för olika krigsinsatser på olika sidor i kriget måste en bred freds- och försoningsprocess inledas mellan Somalia och dess grannar. Vänsterpartiet anser att Sverige i EU, FN och andra internationella fora bör inleda ett långsiktigt arbete för att en freds- och försoningsprocess om Somalia ska påbörjas, som både behandlar förhållandena i Somalia och förhållandet mellan Somalia och de grannstater som är inblandade i landets interna konflikt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Inför en sådan process bör Sverige återta sitt erkännande av övergångsregimen, som nu uppenbart inte är något annat än en etiopisk lydregim. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 FN:s vapenembargo

Under en lång följd av år har stora mängder vapen flödat in i Somalia, trots att FN belagt landet med vapenembargo. Både Etiopien och Eritrea har systematiskt beväpnat sina allierade. Detta har självfallet medverkat till att kriget och konflikten kring Somalia förvärrats och fördjupats.

Sverige måste i FN och i andra internationella fora verka för att det vapenembargo som proklamerats också förverkligas i praktiken. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

7 Sveriges och Säpos agerande

Under de etiopiska krigshandlingarna i Somalia i början av 2007 arresterade och fängslade etiopiska trupper godtyckligt människor och anklagade dem utan något som helst underlag för terrorism. Bland annat arresterade man svenska medborgare på besök i Somalia och behandlade dem på samma rättsvidriga sätt USA behandlar människor på Guantánamobasen – kanske t.o.m. ännu värre. Bland dem som arresterades var en 17-årig gravid kvinna. Flera oroliga anhöriga i Sverige upplevde sig som avvisade när de vände sig till UD. Särskilt anmärkningsvärt var den svenske utrikesministerns uttalande att ”ett svenskt medborgarskap aldrig får missförstås som en fribiljett till att ägna sig åt terrorismförberedelser”. Genom uttalandet misstänkliggjordes de gripna, trots att de inte dömts för något brott och inga formella anklagelser presenterats.

Säpo spelade också en tvivelaktig roll. Man reste till Etiopien och förhörde de arresterade om deras kontakter och vänkrets i Sverige och vilka moskéer de brukade besöka. Det finns också uppgifter på hur Säpo försökt pressa somalier i Sverige på information mot löften om att Säpo skulle ordna frigivning av fängslade anhöriga i Etiopien. Det är uppenbart att detta uppträdande från Säpos sida är otillständigt.

Därför vill Vänsterpartiet att Sveriges och Säpos agerande rörande de svenskar som arresterades i Somalia och fördes till Etiopien utreds. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 28 september 2007

Hans Linde (v)

Marianne Berg (v)

Gunilla Wahlén (v)

Lena Olsson (v)

Alice Åström (v)